

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129
E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

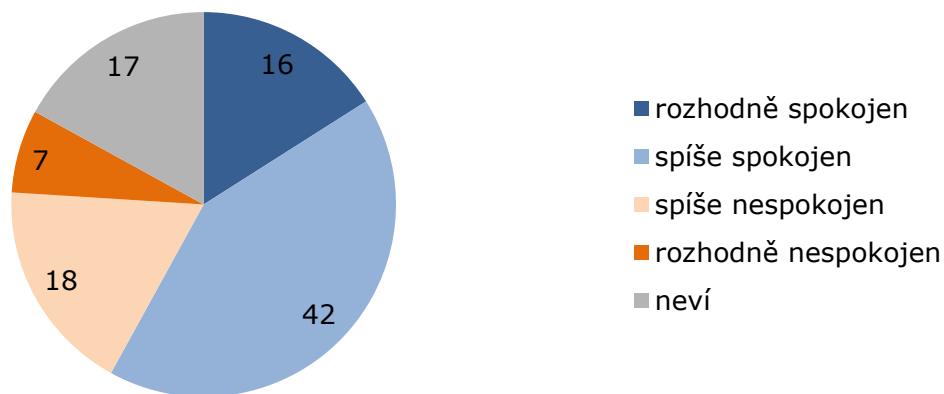
Občané o členství České republiky v NATO – leden 2015

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v15-01</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>12. – 19. 1. 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1021</i>
Počet tazatelů:	<i>241</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.41, PM.42, PM.42d, PM.43</i>
Zveřejněno dne:	<i>11. února 2015</i>
Zpracovala:	<i>Naděžda Čadová</i>

V lednu 2015 byly do výzkumu *Naše společnost* zařazeny otázky týkající se postojů českých občanů k členství naší země v Severoatlantické alianci (NATO) a mínění o důsledcích tohoto členství.

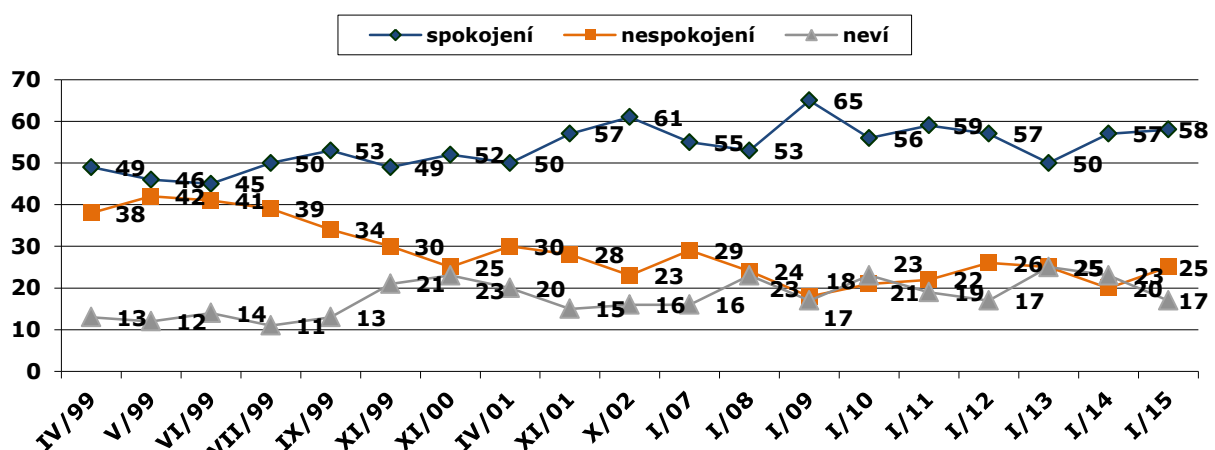
V otázce spokojenosti s členstvím v Severoatlantické alianci (viz graf 1) celkem výrazně převládá spokojenost, kterou vyslovilo 58 % dotázaných, z toho 16 % se cítí „rozhodně spokojeno“ a 42 % „spíše spokojeno“. Čtvrtina občanů (25 %) vyjadřuje s členstvím naší země v NATO nespokojenost, v tom 18 % je podle svých slov „spíše nespokojeno“ a 7 % „rozhodně nespokojeno.“ Necelá pětina (17 %) oslovených se k položené otázce nedokázala vyjádřit a zvolila proto odpověď „nevím“.

Graf 1: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 12.* – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Mezi spokojené s členstvím naší země v NATO častěji patří muži, respondenti deklarující dobrou životní úroveň své domácnosti, mladí lidé ve věku 15 až 19 let, dotázaní s vysokoškolským vzděláním, ti, kteří se sami zařazují na pravou stranu politického spektra, a oslovení, kteří by ve volbách do Poslanecké sněmovny podpořili TOP 09 nebo ANO. Mezi nespokojené se řadili především lidé starší 60 let, důchodci a respondenti deklarující levicové smýšlení, špatnou životní úroveň nebo záměr podpořit ve volbách KSČM. Ženy výrazně častěji než muži volily odpověď „nevím“ (tuto odpověď uvedlo 11 % mužů a 23 % žen).

Ve srovnání s předešlým šetřením (leden 2014) se podíl spokojených nijak významně nezměnil, došlo ale k nárůstu podílu těch, kteří s členstvím v NATO vyjadřují nespokojenost (o 5 procentních bodů), a to na úkor těch, kteří v minulém výzkumu nevěděli, jaké stanovisko zaujmout (pokles podílu odpovědí nevím o 6 procentních bodů). Současná situace je tak srovnatelná s tou v letech 2011 a 2012.

Graf 2: Spokojenost/nespokojenost s členstvím ČR v NATO 1999-2015 (v %)

Pozn.: Kategorie spokojení je součtem rozhodně + spíše spokojen, kategorie nespokojení je součtem rozhodně + spíše nespokojen.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost*.

¹ Znění otázky: „Jste spokojen nebo nespokojen s tím, že ČR je členem NATO?“ Varianty odpovědí: rozhodně spokojen, spíše spokojen, spíše nespokojen, rozhodně nespokojen.

Dále byly všem respondentům předloženy dvojice protichůdných výroků týkající se členství v Severoatlantické alianci, ze kterých měli dotázaní za úkol vybrat ten, který je blíže jejich přesvědčení (viz tabulku 1).

Tabulka 1: Důsledky začlenění ČR do NATO 2000-2015 (v %)²

	2000	2001	2002	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015
Členství v NATO je zárukou nezávislosti ČR.	38	34	42	41	40	46	40	46	42	43	45
Členství v NATO je formou podřízení se ČR cizím mocnostem.	47	50	50	54	54	48	53	48	52	51	50
Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR.	44	42	49	48	50	58	50	58	51	55	54
Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu.	40	39	46	47	44	37	44	38	44	40	42
Členství ČR v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě.	56	53	71	71	66	74	69	73	67	70	69
Členství ČR v NATO zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě.	19	19	21	21	25	19	24	20	25	23	25

Pozn.: Dopočet do 100 % v každé dvojici výroků tvoří spontánní odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V otázce, zda je členství v NATO zárukou nezávislosti, nebo formou podřízení se cizím mocnostem, mírně převažuje mínění o podřízení velmocím (50 %) nad zárukou nezávislosti (45 %). Od minulého šetření nedošlo k názorovému posunu a podíl těch, kteří v členství v NATO spatřují záruku nezávislosti, se již od roku 2002 pohybuje v rozmezí 40 až 46 % a podíl těch, kteří hodnotí členství v NATO jako podřízení se cizím mocnostem, se dlouhodobě pohybuje kolem poloviny dotázaných.

Co se týče názorů, zda je členství v Severoatlantické alianci zárukou míru a bezpečnosti pro Českou republiku, nebo zda zvyšuje riziko vtažení České republiky do vojenského konfliktu, převažuje mínění o bezpečnosti (54 %) nad rizikem zatažení do konfliktu (42 %). Ani zde nedošlo ve srovnání s výsledky z ledna 2014 k žádnému statisticky významnému posunu a názor, že členství v NATO je pro naši zemi zárukou míru a bezpečnosti, převládá v české společnosti již od roku 2008. V letech 2000 až 2002 a 2007 byly podíly zastánců obou názorů víceméně vyrovnané.

Co se týče názoru, zda členství České republiky v alianci zvyšuje stabilitu a mír v Evropě, nebo naopak vede ke zvyšování napětí a nejistoty na kontinentu, je rozložení odpovědí jednoznačnější ve prospěch prvního z nich (69 % oproti 25 %). Podíl občanů, kteří věří, že členství ČR v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě, se od roku 2002 pohybuje v rozmezí dvou třetin až tří čtvrtin a v české společnosti jednoznačně dominuje.

² Znění otázky: „Který z následujících výroků o členství České republiky v NATO se více blíží Vaším názorům?“

a) Členství v NATO je zárukou nezávislosti ČR. / Členství v NATO je formou podřízení se ČR cizím mocnostem.

b) Členství v NATO zajišťuje mír a bezpečnost ČR. / Členství v NATO zvyšuje nebezpečí, že ČR bude vtažena do vojenského konfliktu.

c) Členství ČR v NATO zvyšuje mír a stabilitu v Evropě. / Členství ČR v NATO zvyšuje napětí a nejistotu v Evropě.“

Téměř dvě pětiny (39 %) českých občanů si myslí, že členství v NATO neovlivňuje postavení ČR ve světě, srovnatelný podíl dotázaných (37 %) pak uvedl, že pozice naší země ve světě je členstvím v NATO posilována, její hlas má větší mezinárodní význam. Názor, že členství v Severoatlantické alianci naopak pro naši zemi znamená oslabení její pozice ve světě, zastává jen o málo více než desetina občanů (12 %) a 12 % oslovených se k položené otázce nedokázalo vyjádřit a zvolilo proto odpověď „nevím“.

Oproti minulému šetření se náhled na tuto otázku zásadně nezměnil, a i v delším časovém horizontu jde o poměrně stabilní názor.

Tabulka 2: Vliv členství v NATO na mezinárodní pozici ČR 2000 – 2015 (v %)³

	2000	2001	2002	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015
Posiluje pozice ČR ve světě	42	39	45	43	39	41	39	39	37	37	37
Oslabuje pozice ČR ve světě	8	9	7	8	8	9	9	9	13	10	12
Neovlivňuje pozice ČR ve světě	35	38	35	36	40	37	38	39	37	38	39
Neví	15	14	13	13	13	13	14	13	13	15	12

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Presvědčení, že členství naší země v Severoatlantické alianci posiluje pozici ČR ve světě, je častější mezi mladými lidmi ve věku od 15 do 19 let, respondenty s vysokoškolským vzděláním, lidmi, kteří hodnotí svoji životní úroveň jako dobrou, dotázanými, kteří se sami zařadili na škále levice-pravice k pravici, a těmi, kdo by ve volbách odevzdali svůj hlas ANO.

Tabulka 3: Souvislost mezi spokojeností s členstvím a vlivem členství v NATO na mezinárodní pozici ČR (v %)

	Posiluje	Zeslabuje	Neovlivňuje	Neví
Rozhodně spokojen	31	9	10	2
Spíše spokojen	55	31	41	18
Spíše nespokojen	5	34	24	19
Rozhodně nespokojen	1	16	9	7
Neví	8	10	16	54

Pozn.: Řádková procenta.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Občané, kteří si myslí, že členství v NATO pro naši zemi znamená posílení jejího mezinárodního postavení, také v naprosté většině případů (86 %) s tímto členstvím vyjadřují spokojenost. Naopak ti, kdo jsou přesvědčeni, že členství v NATO přispívá k oslabení pozice naší země na mezinárodní úrovni, jsou v polovině případů s tímto členstvím nespokojeni.

V ledovém šetření jsme dále zjišťovali mínění veřejnosti o tom, zda je českým zájmům a bezpečnosti přikládána větší, stejná, nebo menší důležitost než zájmům dřívějších členů NATO (viz tabulku 4). Největší podíl lidí, téměř polovina (49 %), je přesvědčen, že důležitost je stejná, čtvrtina si myslí (24 %), že je menší. Minimum

³ Znění otázky: „Se kterým z těchto výroků souhlasíte? Členství v NATO posiluje pozice ČR ve světě, její hlas má větší mezinárodní význam. Členství v NATO přispívá k oslabování mezinárodní pozice ČR ve světě. Členství v NATO neovlivňuje postavení ČR ve světě.“

občanů (7 %) se domnívá, že by důležitost přikládána zájmům a bezpečnosti ČR byla ve srovnání s dřívějšími členy větší. Poměrně velký podíl lidí, přibližně pětina (20 %), se k této otázce neuměl vyjádřit.

Ve srovnání s minulým šetřením nedošlo ke statisticky významným posunům a rozložení názorů veřejnosti na tuto otázku je více méně stabilní po celou dobu, kdy je otázka ve výzkumu pokládána (tj. od roku 2002).

Tabulka 4: Jaký význam NATO přikládá zájmům a bezpečnosti ČR oproti dřívějším členům? 2002 – 2015 (v %)⁴

	2002	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015
Větší	6	5	4	5	6	7	7	5	7
Stejný	46	46	48	54	50	48	48	47	49
Menší	26	30	25	22	23	24	25	26	24
Neví	22	19	23	19	21	21	20	22	20

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 12. – 19. 1. 2015, 1021 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Při hodnocení významu, který NATO přikládá zájmům a bezpečnosti ČR ve srovnání s dřívějšími členy, se ženy, podobně jako v otázce na spokojenost s členstvím v NATO, neumí vyjádřit častěji než muži. Názor, že zájmům a bezpečnosti ČR je přikládán menší význam, se častěji objevil u mužů, důchodců a respondentů, kteří se sami řadí k levici a ve volbách by podpořili KSČM. Vysokoškolsky vzdělaní lidé, dotázaní z věkové kategorie 30 až 44 let, respondenti považující svoji životní úroveň za dobrou, hlásící se k pravicovému smýšlení a ti, kdo by ve volbách chtěli podpořit ANO, se zase častěji kloní k tomu, že je zájmům a bezpečnosti ČR přikládána stejná důležitost. Spokojenost s členstvím hraje poměrně důležitou roli: obyvatelé spokojení s členstvím v alianci jsou častěji přesvědčeni, že NATO přikládá zájmům ČR stejnou nebo větší důležitost, nespokojení zase že menší.

⁴ Znění otázky: „Jaký význam přikládá podle Vás NATO našim zájmům a bezpečnosti?“ Varianty odpovědí: Zájmům a bezpečnosti ČR je přikládána větší důležitost, než zájmům dřívějších členů NATO. Zájmům a bezpečnosti ČR je přikládána stejná důležitost. Zájmům a bezpečnosti ČR je přikládána menší důležitost, než zájmům dřívějších členů NATO.